

Haziran'da cari açık geriledi.

Geçtiğimiz yıl Haziran ayında dış ticaret açığındaki artış ve turizm gelirlerindeki düşüşün neden olduğu yüksek baz etkisi nedeniyle cari açık 2017'nin aynı ayında yıllık bazda %24,2 oranında azalarak 3,8 milyar USD düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu dönemde, dış ticaret açığının küçülmesi ve turizm gelirlerinin toparlanma eğilimine girmesi cari açığı olumlu yönde etkilerken altın ithalatındaki artış bu etkiyi sınırlandırmıştır.

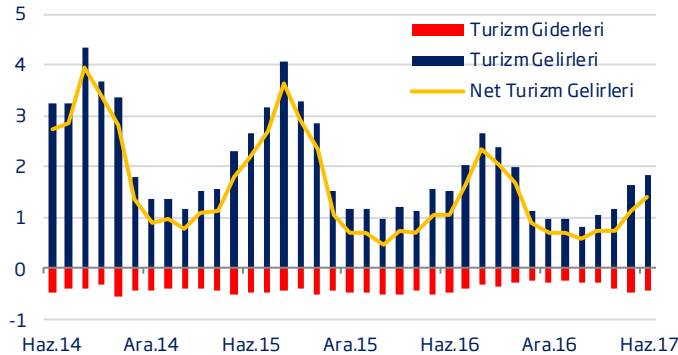
12 aylık kümülatif verilere göre cari açık Haziran ayında bir önceki aya göre 1,2 milyar USD daralarak 34,3 milyar USD düzeyine inmiştir.

Turizm gelirlerinde toparlanma...

Haziran ayında turizm gelirleri yıllık bazda %19,8 oranında artarak 1,8 milyar USD olmuştur. Bu dönemde, turizm giderleri de gerileme eğilimini sürdürmüştür. Böylece, net turizm gelirleri Haziran'da geçtiğimiz seneye kıyasla %30,2 oranında yükselerek 1,4 milyar USD düzeyinde gerçekleşmiştir. Bununla birlikte, 2011-2015 döneminde Haziran ayları itibarıyla Türkiye'nin net turizmden ortalama 2,3 milyar USD gelir elde ettiği dikkate alındığında, söz konusu tutarın halen düşük düzeyde olduğu görülmektedir.

Turizm Gelirleri

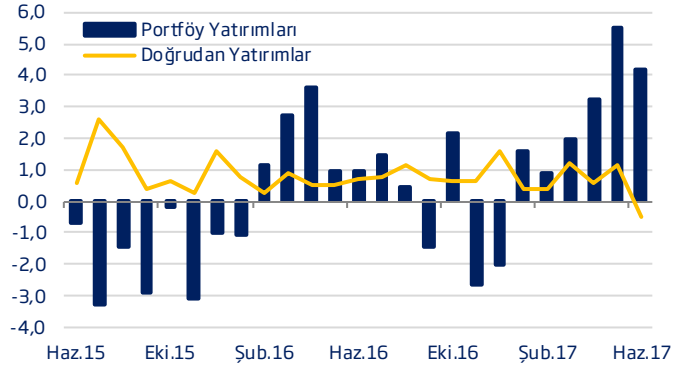
(aylık, milyar USD)

Portföy yatırımlarında olumlu görünüm sürüyor.

Portföy yatırımlarındaki olumlu performans Haziran ayında da devam etmiştir. Bu dönemde, Türkiye'ye 4,2 milyar USD net portföy girişi gerçekleşmiştir. Hisse senedi piyasasına 693 milyon USD tutarında, borç senetlerine ise 3,8 milyar USD tutarında sermaye girişi kaydedilmiştir. Bu dönemde, gerek bankaların gerekse genel hükümetin yurt dışında gerçekleştirdiği tahvil ihraçları ön plana çıkmıştır.

Net Sermaye Girişi

(aylık, milyar USD)

Doğrudan yatırımlarda sermaye çıkışı...

2017 yılı içerisinde genel olarak toparlanma eğilimi sergileyen net doğrudan yatırımlar Haziran ayında olumsuz bir görünüm sunmuştur. Bu kalemde 515 milyon USD ile Kasım 2014'ten bu yana ilk defa sermaye çıkışı yaşanmıştır. Böylece, son 12 aylık dönemde net doğrudan yatırımlar 8,6 milyar USD'ye inmiştir. Bu dönemde, yurt içine yönelik gayrimenkul yatırımları ise 4,5 milyar USD düzeyinde gerçekleşmiştir.

Diğer yatırımlar kaleminde ise Haziran ayında 2,1 milyar USD'lik sermaye girişi yaşanmıştır. Bu gelişme büyük ölçüde yurt dışı bankaların yurt içindeki mevduatındaki artıştan kaynaklanmıştır. Bu dönemde, bankalar 704 milyon USD net kredi kullanımı yaparken, diğer sektörler 441 milyon USD net kredi geri ödemesi gerçekleştirmiştir.

Türkiye'ye Net Sermaye Girişlerinin Dağılımı

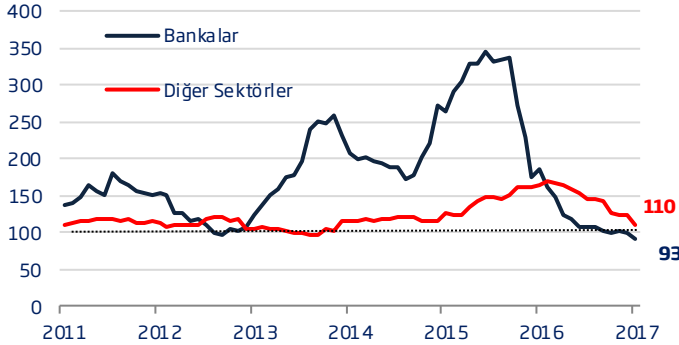
(12 aylık kümülatif, milyon USD)

	Sermaye Girişlerinin Dağılımı (%)	
	Aralık 2016	Haziran 2017
Cari İşlemler Dengesi	-32.606	-34.340
Toplam Net Yabancı Sermaye Girişi	33.419	24.291
-Doğrudan Yatırımlar	9.160	8.639
-Portföy Yatırımları	6.292	15.335
-Diğer Yatırımlar	6.361	-4.948
-Net Hata ve Noksan	11.583	5.259
-Diğer	23	6
Rezervler⁽¹⁾	-813	10.049

Not: Rakamlar yuvarlamadan ötürü toplamı vermeyebilir.

(1) Rezervler, toplam net sermaye girişleri ile cari denge arasındaki fark olup (-) değer rezerv artışını, (+) değer rezerv azalışını ifade etmektedir.

Kaynak: Datastream, TCMB

Uzun Vadeli Borç Çevirme Oranları
(12 aylık kümülatif, %)

Bankaların borç çevirme oranı %100'ün altına indi.

12 aylık kümülatif verilere göre bankaların uzun vadeli borç çevirme oranı %93 ile Şubat 2013'ten bu yana ilk defa %100 seviyesinin altına inmiştir. 2016'da yavaşlayan ekonomik büyüme ile birlikte yatırımlarda gözlenen

durağanlık bankaların kredi şeklinde uzun vadeli borçlanma talebini azaltmıştır. Özel sektörün uzun vadeli borç çevirme oranı ise %110 düzeyinde gerçekleşmiştir.

Mayıs ayının ardından Haziran'da da net hata ve noksan kaleminde sermaye girişi kaydedilmiştir. TCMB rezervleri ise bu dönemde 3 milyar USD artmıştır.

Beklentiler...

Geçici dış ticaret verilerine göre Temmuz ayında 2016 yılından kaynaklanan baz etkisi nedeniyle dış ticaret açığı hızlı yükselmiştir. Ayrıca, bu dönemde altın ticaretinin ithalat lehine artmaya devam ettiği görülmektedir. Bu çerçevede, cari açığın Temmuz ayında genişleyeceğini öngörüyoruz. Bununla birlikte, turizm gelirlerindeki toparlanmanın cari açığı genişlemeyi bir miktar sınırlandırabileceğini düşünüyoruz.

Ödemeler Dengesi

(milyon USD)

	Haziran 2017	Ocak - Haziran 2016	2017	% Değişim	12 Aylık Kümülatif
Cari İşlemler Dengesi	-3.763	-19.039	-20.773	9,1	-34.340
Dış Ticaret Dengesi	-4.573	-20.313	-22.453	10,5	-42.999
Hizmetler Dengesi	1.678	4.900	6.091	24,3	16.663
Seyahat (net)	1.391	4.706	5.308	12,8	14.562
Birincil Gelir Dengesi	-1.150	-4.543	-5.485	20,7	-9.940
İkincil Gelir Dengesi	282	917	1.074	17,1	1.936
Sermaye Hesabı	2	15	-2	-	6
Finans Hesabı	-2.774	-17.174	-25.249	47,0	-29.075
Doğrudan Yatırımlar (net)	515	-3.725	-3.204	-14,0	-8.639
Portföy Yatırımları (net)	-4.206	-8.367	-17.410	108,1	-15.335
Net Varlık Edinimi	279	599	173	-71,1	1.085
Net Yükümlülük Oluşumu	4.485	8.966	17.583	96,1	16.420
Hisse Senetleri	693	747	2.203	194,9	2.279
Borç Senetleri	3.792	8.219	15.380	87,1	14.141
Diğer Yatırımlar (net)	-2.051	-13.544	-2.235	-83,5	4.948
Efektif ve Mevduatlar	-2.102	-4.748	-157	-96,7	6.379
Net Varlık Edinimi	-717	-65	2.529	-	7.974
Net Yükümlülük Oluşumu	1.385	4.683	2.686	-42,6	1.595
Merkez Bankası	-13	-178	-81	-54,5	-379
Bankalar	1.398	4.861	2.767	-43,1	1.974
Yurt Dışı Bankalar	1.392	3.674	2.319	-36,9	3.127
Yabancı Para	1.199	-237	641	-	1.060
Türk Lirası	193	3.911	1.678	-57,1	2.067
Yurt Dışı Kişiler	6	1.187	448	-62,3	-1.153
Krediler	-31	-7.111	570	-	2.740
Net Varlık Edinimi	53	241	-234	-	-246
Net Yükümlülük Oluşumu	84	7.352	-804	-	-2.986
Bankacılık Sektörü	704	345	-1.312	-	-5.194
Bankacılık Dışı Özel Sektörler	-441	7.882	762	-90,3	2.506
Ticari Krediler	91	-1.741	-2.640	51,6	-4.215
Diğer Varlıklar ve Yükümlülükler	-9	56	-8	-	44
Rezerv Varlıklar (net)	2.968	8.462	-2.400	-	-10.049
Net Hata ve Noksan	987	1.850	-4.474	-	5.259

Türkiye İş Bankası A.Ş. - İktisadi Araştırmalar Bölümü

İzlem Erdem - Bölüm Müdürü
izlem.erdem@isbank.com.tr

Alper Gürler - Birim Müdürü
alper.gurler@isbank.com.tr

Hatice Erkiletlioğlu - Müdür Yardımcısı
hatice.erkiletlioglu@isbank.com.tr

İlker Şahin - Uzman
ilker.sahin@isbank.com.tr

Eren Demir - Uzman
eren.demir@isbank.com.tr

Dr. Mustafa Kemal Gündoğdu - Uzman
kemal.gundogdu@isbank.com.tr

Gamze Can - Uzman Yrd.
gamze.can@isbank.com.tr

Bütün yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.

YASAL UYARI

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.